

REKOMENDACIJOS MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJOMS DĖL AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSŲ RENGIMO, PRIĖMIMO IR ĮGYVENDINIMO

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Rekomendacijos Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo (toliau – Rekomendacijos) skirtos padėti mokslo ir studijų institucijoms (toliau – MSI) parengti išsamius, aktualius, visapusiškus, pažangius, tarptautinius akademinės etikos reikalavimus atitinkančius akademinės etikos kodeksus (toliau – Kodeksas), taip pat paskatinti MSI periodiškai juos peržiūrėti, atnaujinti ir tinkamai taikyti.

2. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Tarptautinės universitetų asociacijos ir Didžiosios universitetų chartijos observatorijos gairėmis MSI etikos kodeksams, nacionaliniais teisės aktais ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus (toliau – kontrolierius) 2019 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. V-28 „Dėl darbo grupės sudarymo“ (1 priedas) sudarytos darbo grupės narių siūlymus.

II SKYRIUS KODEKSO TURINYS

3. Kodekse rekomenduojama įtvirtinti:

3.1. su akademinė etika susijusias sąvokas (pvz., akademinė etika, akademinė bendruomenė, akademinės etikos pažeidimas ir kt.);

3.2. Kodekso tikslus ir funkcijas;

3.3. akademinės etikos principus;

3.4. akademinės etikos principus pažeidžiančias elgesio formas ir jų požymius;

3.5. Kodekso nuostatų taikymo priežiūrą (stebėseną, aktualumas, įgyvendinimas ir pan.).

III SKYRIUS AKADEMINĖS BENDRUOMENĖS SĄVOKOS APIBRĖŽIMAS

4. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 60 straipsnio 1 dalimi, akademinę bendruomenę sudaro „mokslo ir studijų institucijų studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai ir profesoriai emeritai, mokslininkai emeritai, kiti darbuotojai, tiesiogiai dalyvaujantys mokslo ir (ar) studijų veikloje“. MSI gali akademinės bendruomenės sąvokos apibrėžimą detalizuoti pagal institucijos poreikius, tačiau ji negali prieštarauti MSI.

4.1. MSI aiškiai rekomenduojama apibrėžti kitų darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių mokslo ir (ar) studijų veikloje, sąvoką. Atkreiptinas dėmesys, kad akademinės bendruomenės apibrėžimas yra nustatytas ir MSI statute / įstatuose, todėl rengiant Kodeksą šie du dokumentai turėtų vienas kitą papildyti. Taip pat apibrėžiant kitų darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių mokslo ir (ar) studijų veikloje, sąvoką svarbu įvertinti jų atliekamų funkcijų pobūdį šioje veikloje.

4.2. Nustatant, kam Kodeksas yra taikomas, rekomenduojama pastarajame nurodyti, kokia akademinės bendruomenės sąvoka (apibrėžta MSI, MSI statute / įstatuose ar kitame MSI vidaus dokumente) vadovaujama. Kodeksas privalo būti taikomas visiems akademinės bendruomenės nariams vienodai. Taip pat Kodekse turėtų būti numatyta, kokių priemonių gali imtis MSI, kai nustatomas akademinės etikos pažeidimas buvusiam akademinės bendruomenės nariui (pvz., plagiatas daktaro disertacijoje, tyrimo duomenų fabrikavimas įgyvendintame mokslo projekte ir pan.).

IV SKYRIUS KODEKSO TIKSLAI

5. Nustatyti etiško akademinio elgesio normas.
6. Skatinti įtvirtinti vieningai suprantamą akademinės etikos principų turinį visiems akademinės bendruomenės nariams.

V SKYRIUS KODEKSO UŽDAVINIAI

7. Susieti mokslo ir studijų sistemą su tiesiogiai ar netiesiogiai ją reglamentuojančiais teisės aktais (pvz., Lygių galimybių įstatymas, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas, Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas, Korupcijos prevencijos įstatymas, Administracinių nusižengimų kodeksas ir pan.).

8. Įtvirtinti skatinamąsias priemones (pvz., padėkos, apdovanojimai ir pan.) už akademinės etikos principų puoselėjimą, viešinimą, sklaidą, laikymosi skatinimą ir drausminamąsias priemones (pvz., laikinas tam tikros akademinės veiklos sustabdymas, atleidimas ir pan.) už Kodekso nuostatų pažeidimą.

9. Kituose MSI patvirtintuose teisės aktuose nustatyta skatinamųjų ir drausminamųjų priemonių skyrimo tvarka turėtų būti aiški ir nediskriminuojanti. Šioje tvarkoje turėtų būti aiškiai nurodytos visos aplinkybės, į kurias atsižvelgiant bus vertinamas galimai neetiškas elgesys (pvz., į pobūdį, dažnumą, intensyvumą (konfrontacijos laipsnį), vietą, kontekstą, trukmę). Kodekse rekomenduojama nurodyti, kad akademinės etikos pažeidimai gali būti skirtingo sunkumo (nuo mažareikšmių iki grubių). Siekiant objektyvaus pažeidimų įvertinimo, rekomenduojama numatyti, kokios sąlygos gali lemti padaryto pažeidimo sunkumą (pvz., pasekmės, kokių priemonių galima imtis, kad būtų pašalinti akademinės etikos ir / ar procedūrų pažeidimai ir jų priežastys, ir pan.).

10. Pažymėtina, kad akademinės etikos pažeidimai nėra laikytini darbo pareigų pažeidimais, todėl ir atitinkamos drausminamosios priemonės už akademinės etikos pažeidimus turėtų būti numatytos atskirai.

VI SKYRIUS AKADEMINĖS ETIKOS PRINCIPAI

11. Pamatinės akademinės bendruomenės vertybės apibrėžiamos MSI 3 straipsnyje per mokslo ir studijų principus, 4 straipsnio 2 dalyje, kurioje apibrėžta akademinės etikos sąvoka, ir MSI statute / įstatuose ir / ar kitame jos dokumente.

12. Akademinės etikos principams netaikoma hierarchija.

13. Svarbiausi akademinės etikos principai:

13.1. Sąžiningumas. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami tiesos, žinių, mokslo ir lygybės siekimą, privalo reikalauti visapusiško sąžiningumo mokymiesi, dėstydami, tyrinėdami ir atlikdami savo funkcijas kitose akademinėse veiklose (pvz., administravimo funkcijas).

13.2. Pasitikėjimas. Akademinės bendruomenės nariai, įgyvendindami savo teises ir pareigas, puoselėja pasitikėjimo kultūrą, kurioje skatinama laisvai keistis idėjomis ir sudaryti sąlygas visiems išnaudoti savo potencialą.

13.3. Teisingumas. Akademinės bendruomenės nariai, siekdami teisingumo įgyvendinimo ir kurdami akademinės bendruomenės narių tarpusavio ryšius, turi kurti objektyvius ir vienodus institucinius reikalavimus, praktiką ir procedūras, taip pat užtikrinti jų tinkamą įgyvendinimą.

13.4. Pagarba. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami pagarbą tarpusavio santykiuose, sau ir kitiems, taip pat mokslinei veiklai, studijoms, su studijomis susijusiai veiklai ir kitoms veikloms (pvz., administracinė veikla), privalo pripažinti ir gerbti žmogaus teises, išsakytas idėjas, pasiūlymus, pagrįstą kritiką, autorių teises ir pan.

13.5. Atsakomybė. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami vienas kitą būti atsakingais už savo veiksmus, turi ne tik patys laikytis etiško elgesio reikalavimų mokslinių tyrimų, studijų, dėstyimo bei kitų akademinų veiklų (pvz., administravimo veiklos) srityse, bet ir reikalauti tiek asmeninės, tiek bendros atsakomybės iš kitų akademinės bendruomenės narių.

13.6. Lygiateisiškumas. Akademinės bendruomenės nariai yra lygūs prieš nacionalinius teisės aktus, MSI patvirtintus teisės aktus, taip pat prieš institucijos vadovus, t. y. draudžiama iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Tai nereiškia, kad yra uždraustas skirtingų sąlygų taikymas ar tapačių santykių skirtingas reglamentavimas, tačiau jis galimas tik esant objektyvioms ir pagrįstoms priežastims.

14. Kodekse pateiktų akademinės etikos principų ir juos pažeidžiančių elgesio formų sąrašas neturėtų ir negali būti laikomas baigtiniu.

15. Rekomendacijų 13 punkte nurodytais akademinės etikos principais akademinės bendruomenės nariai privalo vadovautis visuose akademinuose santykiuose, susijusiuose su moksline veikla, studijomis, su studijomis susijusia veikla ir kitomis akademinėmis veikloms (pvz., administracinė veikla), tiek su kitais akademinės bendruomenės nariais, tiek su kitais asmenimis, su kuriais sieja su studijomis ir / ar moksline veikla susiję santykiai (pvz., užsakovieji tyrimai, užsakovieji mokymai, praktika ir pan.).

VII SKYRIUS

AKADEMINĖS ETIKOS PRINCIPUS PAŽEIDŽIANČIOS ELGESIO FORMOS

16. Akademinę etiką pažeidžiančios elgesio formos pasižymi veiksmis ar bandymu atlikti veiksmus, kurie sukelia / sukuria nesąžiningą ir / ar nepelnytą pranašumą sau ar bet kuriam kitam akademinės bendruomenės nariui, arba sukuria nepagrįstai nepalankias aplinkybes bet kuriam kitam asmeniui.

17. Grubiausiomis akademinės etikos principus pažeidžiančiomis elgesio formomis laikomi fabrikavimas, falsifikavimas ir plagiatas (tarptautinis trumpinys – FFP). MSI rekomenduojama savarankiškai išplėsti akademinės etikos principus pažeidžiančių elgesio formų sąrašą remiantis, be kita ko, Rekomendacijų 14 punktu ir 2 priede pateiktais šaltiniais.

VIII SKYRIUS

AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS IR KEITIMAS

18. Kodeksas yra visų akademinės bendruomenės narių *susitarimas*, kuriame nustatomos visų akademinės bendruomenės narių teisės ir pareigos, todėl jo priėmimo ir keitimo procesas turėtų būti įgyvendinamas skaidriai bei atvirai, t. y. į Kodekso parengimą ir keitimą privalo būti įtraukta kuo didesnė akademinės bendruomenės dalis MSI pasirinktu būdu.

19. Kuriant Kodekso priėmimo ir keitimo procedūras rekomenduojama nustatyti:

19.1. kaip sudaroma darbo grupė Kodeksui rengti ar keisti. Rekomenduojama sudaryti *ad hoc* darbo grupę, kurioje dalis narių gali būti ne tik akademinės bendruomenės nariai, bet ir kitų valstybinių institucijų ir (ar) socialinių partnerių atstovai;

19.2. kaip į darbo grupę skiriami akademinės bendruomenės grupių atstovai. Visos akademinės bendruomenės grupės (studentai, dėstytojai ir kiti – priklausomai nuo to, kokią akademinės bendruomenės sąvoką taiko MSI) privalo skirti savo atstovus, tačiau pastarieji nebūtinai turi būti tos grupės nariais (pvz., vengiant interesų konflikto, studentai gali savo atstovu skirti bet kurį kitą asmenį). Rekomenduojama, kad kiekviena akademinės bendruomenės grupė skirtų atstovus į darbo grupę savo nustatyta tvarka, atsižvelgdama į skiriamo asmens turimą kompetenciją rengiant dokumentus (tarp jų ir Kodeksą) ir akademinės etikos srityje;

19.3. kaip įgyvendinamos akademinės bendruomenės įtraukties procedūros dėl darbo grupėje parengto Kodekso projekto. Rekomenduojama surengti bent du viešus Kodekso projekto pristatymus ir diskusijas / svarstymus su akademinė bendruomene / jos atstovais. Balsavimą dėl Kodekso priėmimo rekomenduojama organizuoti tik po diskusijų / svarstymų;

19.4. kaip priimtas Kodeksas tvirtinamas (pvz., Senato nutarimu, rektoriaus įsakymu ir pan.);

19.5. kaip ir kada Kodeksas gali ir privalo būti keičiamas (kieno iniciatyva, įvykdžius tam tikras sąlygas, pvz., pasikeitus nacionaliniams teisės aktams, tarptautinei praktikai ir pan.);

19.6. kaip nauji ir esami akademinės bendruomenės nariai supažindinami su Kodeksu ir jo pakeitimais (pvz., mokymai ir (ar) kiti įtraukūs būdai).

IX SKYRIUS

AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSO LAIKYMOŠI PRIEŽIŪRA

20. Rekomenduojama MSI, vadovaujantis savo patvirtintais teisės aktais, paskirti asmenį (pvz., koordinatorių, pareigūną) ir / ar įsteigti darinį (pvz., komitetą, komisiją, padalinį ar pan.), nustatant kompetencijos ribas pagal Kodekse nurodytų pažeidimų tipą (pvz., diskriminacijos tyrimų pareigūnas, darbuotojas, įgyvendinantis korupcijos prevencijos nuostatas, ir pan.). Atitinkamas asmuo ir / ar darinys turėtų nagrinėti skundus, prašymus pagal jam nustatytą kompetenciją. Susidūrus su atveju, nepriskirtinu atitinkamo darinio kompetencijai, turimą informaciją apie galimą pažeidimą perduoti kompetentingam MSI asmeniui, dariniui ar valstybinei institucijai.

21. Asmuo ir / ar darinys turėtų būti kompetentingas ir atsakingai vertinti, kaip laikomasi Kodekso bendrai (pvz., metinės ar pusmetinės ataskaitos, seminarai akademinėi bendruomenei) ir individualiais atvejais (pvz., atlikti tyrimą pagal gautą skundą, prašymą ar savo iniciatyva);

22. Asmens ir / ar darinio veikla turėtų būti reglamentuojama atskiru dokumentu (pvz., veiklos aprašu, taisyklėmis, reglamentu ar pan.). Šiame dokumente turėtų būti nustatoma:

22.1. asmens paskyrimo ir / ar darinio sudarymo tvarka. Darinys turėtų būti sudarytas ir iš akademinės bendruomenės narių, ir iš trečiųjų šalių (socialinių partnerių) atstovų, turinčių

nepriekaištingą reputaciją, kompetenciją vertinti, kaip MSI laikomasi Kodekso, ir patirties akademinės etikos principų įgyvendinimo srityje;

22.2. asmens ir / ar darinio veiklos principai (pareigos atliekant tyrimus pagal gautus skundus / prašymus ir savo iniciatyva). Asmuo ir / ar darinys privalo būti objektyvus, atsakingas, sprendimą priimti per kiek įmanoma trumpesnę laiką, išklausti visus susijusias šalis ir suteikti teisę būti išklausytam, informuoti suinteresuotąsias šalis, užtikrinti konfidencialumą, anonimiškumą, pranešėjo apsaugą ir pan.;

22.3. asmens ir / ar darinio kadencijų trukmė ir maksimalus skaičius. Rekomenduojama, kad darinio narių rotacija vyktų skirtingais etapais, t. y. kad vienu metu nekistų visa darinio sudėtis, o tik dalis. Tai gali būti įgyvendinama nustatant skirtingą narių paskyrimo laiką (darinio nariai pareigas pradėtų eiti iškart nuo paskyrimo, kad sklandžiai vyktų darinio veikla), bet tokią pačią kadencijos trukmę, arba nustatant tą patį darinio narių skyrimo laiką, bet skirtingą kadencijų trukmę;

22.4. skundų, prašymų teikimo asmeniui ir / ar dariniui tvarka. Joje turėtų būti nustatyta, koku būdu ir kam teikiami skundai, prašymai, dėl kokių atvejų, per kiek laiko nuo sužinojimo apie galimą pažeidimą / pažeidimo padarymą galima teikti skundą ir pan. Rekomenduojama nustatyti, kas turėtų būti nurodyta skunde, prašyme, ar asmuo ir / ar darinys nagrinėja anoniminius skundus, pranešimus ir pan. Tais atvejais, kai asmuo ir / ar darinys atsisako nagrinėti gautą skundą / pranešimą, nes tai ne jo kompetencija, jis turėtų apie tai informuoti jį pateikusį asmenį (-is) (toliau – Pareiškėjas) ir kartu pasiūlyti kitą asmenį ir / ar instituciją, į kurią Pareiškėjas (-iai) galėtų kreiptis;

22.5. galimų akademinės etikos pažeidimų asmens ir / ar darinyje nagrinėjimo ir kitų tyrimų atlikimo tvarka. Joje turėtų būti nustatyti atvejo nagrinėjimo terminai, šalių informavimas, asmens duomenų apsaugą ir pranešėjų apsaugą įgyvendinančios nuostatos ir priemonės ir pan.;

22.6. asmens susitikimų organizavimo ir / ar darinio posėdžių šaukimo tvarka. Rekomenduojama nustatyti bent vieną per semestrą darinio posėdį bendram Kodekso laikymosi aptarimui, priemonių, skatinančių laikytis Kodekso, kūrimui, Kodekso atnaujinimui, skatinamųjų ir drausminamųjų priemonių veiksmingumo aptarimui ir pan., o individualiais atvejais – asmeniui suorganizuoti susitikimą ar sušaukti darinio posėdį gavus skundą, prašymą ar inicijuojant tyrimą savo iniciatyva, ar inicijuojant neatidėliotinus Kodekso keitimus;

22.7. reikalavimai sprendimui, išvadai, išnagrinėjus galimą akademinės etikos pažeidimą. Asmuo ir / ar darinys turėtų priimti vieningos formos sprendimus / išvadas, kurie atitiktų MSI taikomas raštvedybos taisykles ir dokumentų rengimo tvarką. Pažymėtina, kad sprendimas turėtų būti išsamus, o išvados – pagrįstos: nurodytas asmuo (-ys), kurio (-ių) konkretūs veiksmai pažeidė atitinkamą Kodekso nuostatą, kokios aplinkybės lėmė pažeidimo sunkumą ir kt., sprendimas / išvados neturėtų apsiriboti bendro pobūdžio pažeidimo (ne)konstatavimu;

22.8. tarpinstitucinių (MSI lygmuo) akademinės etikos pažeidimų nagrinėjimo galimybės. Rekomenduojama nustatyti atvejus, kuriais būtų kuriami *ad hoc* dariniai, kurie nagrinėtų galimus tarpinstitucinius akademinės etikos pažeidimus kartu nepažeisdami aukštųjų mokyklų autonomijos. Atvejų, kuriais gali prireikti tarpinstitucinio (MSI) akademinės etikos pažeidimų nagrinėjimo, pavyzdžiai: jungtinėje doktorantūroje; bendrai publikuojamas mokslo žurnalas ir kt., kai narinėjamu atveju suinteresuotosios šalys / pažeidimą padarę asmenys yra iš kelių skirtingų MSI. Jei MSI nenumato tarpinstitucinių *ad hoc* darinių sudarymo, turėtų būti laikomasi taisyklės, kad nustačius / sužinojus apie galimą akademinės etikos pažeidimą, kuris susijęs ir su kita MSI, privaloma pranešti atitinkamai MSI;

22.9. asmens ir / ar darinio teisės (pvz., kreiptis į ekspertus, konsultuotis, organizuoti akademinę bendruomenę šviečiamojo pobūdžio renginius, susijusius su akademinės etikos principų taikymu ir laikymusi, ir pan.);

22.10. asmens ir / ar darinio narių nusišalinimo, sprendimų priėmimo ir pan., o darinio atveju ir balsavimo, procedūros. Taip pat asmens ir / ar darinio narių pakeitimas kitu (-ais), kai nusišalinus asmeniui ir / ar darinio nariams nelieka galimybių tinkamai taikyti atitinkamas procedūras;

22.11. asmens ir / ar darinio veiklos (metinių ataskaitų, sprendimų / išvadų ar kt.) viešinimas, laikantis asmens duomenų apsaugos MSI taisyklių.

X SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Rekomendacijos MSI yra įgyvendinamos laisva ir sąmoninga valia. MSI gali kreiptis į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybą (toliau – Tarnyba) dėl konsultacijos rengiant dokumentus pagal Rekomendacijas.

24. MSI, rengdama Kodeksą, turėtų atsižvelgti ne tik į šias Rekomendacijas, bet ir į tarptautinę patirtį (2 priedas), susijusią su akademinės etikos klausimų reglamentavimu, akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu ir akademinės etikos pažeidimų nustatymu. Kodeksas turėtų būti nuolat atnaujinamas.

25. Kodeksas turėtų būti viešinamas MSI interneto svetainėse tomis kalbomis, kuriomis organizuojama akademinė veikla.

Rekomendacijų mokslo ir studijų institucijoms
dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo
1 priedas

Kontrolieriaus 2019 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. V-28 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos darbo grupės, skirtos atnaujinti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2015 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. V-16 „Dėl Mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksų priėmimo, įgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintas Mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksų priėmimo, įgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijas, nariai:

1. prof. dr. Viltė Auruškevičienė, Lietuvos verslo konfederacijos deleguota atstovė;
2. dr. Reda Cimpmperman, Lietuvos mokslo tarybos deleguota atstovė;
3. Mantas Gedrimas, Lietuvos studentų sąjungos deleguotas atstovas;
4. Kamilė Kapočiūtė, Tarybos vyriausioji specialistė;
5. Lukas Lisauskas, Vilniaus universiteto Studentų sąjungos deleguotas atstovas;
6. Vytis Muliuolis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos deleguotas atstovas (stebėtojo teisėmis);
7. Andrius Puzas, Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos deleguotas atstovas;
8. Aušra Tartilaitė-Paulauskienė, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos deleguota atstovė;
9. akad. Leonas Vaitkūnas, Lietuvos mokslų akademijos deleguotas atstovas;
10. prof. dr. Algimantas Valinevičius, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos deleguotas atstovas;
11. doc. dr. Kęstutis Vitkauskas, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos deleguotas atstovas;
12. Viktorija Žilinskaitė, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos deleguota atstovė.

Rekomendacijų mokslo ir studijų institucijoms
dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo
2 priedas

1. Fanelli, D., Ioannidis, J. P. A., & Goodman, S. (2019). Improving the Integrity of Published Science: An Expanded Taxonomy of Retractions and Corrections. *European Journal of Clinical Investigation*, 48, e12898.
2. Hall, J., & Martin, B. R. (2019). Towards a Taxonomy of Research Misconduct: The Case of Business School Research. *Research Policy*, 48(2), 414–427.
3. Janutėnienė, J., Braziulienė, A., Cibulskienė, J., Berkmanas, T., Kližentis, V., Kazlauskaitė, V., Žilinskaitė, V., Vaičaitis, V., & Toleikienė, R. (2020). Seksualinio priekabiavimo prevencijos ir atvejų nagrinėjimo gairės. Vilnius: Lietuvos universitetų rektorių konferencija.
4. Kumar, M. N. (2008). A Review of the Types of Scientific Misconduct in Biomedical Research. *Journal of Academic Ethics*, 6, 211–228.
5. Rekomendacija dėl mokslo ir mokslininkų. UNESCO, 2018. Prieiga per internetą: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000263618_lit/PDF/263618lit.pdf.multi [žiūrėta 2020-07-27].
6. Tarnybos gairės, rekomendacijos (nuolat atnaujinamos), skelbiamos Tarnybos interneto svetainės skiltyje „Rekomendacijos“ (<https://etikostarnyba.lt/rekomendacijos/>).
7. Tauginienė, L., Cibulskienė, J., Berkmanas, T., Janutėnienė, J., Braziulienė, A., Kazlauskaitė, R., Kližentis, V., Toleikienė, R., Zamokas, G., Sipavičienė, S., Vaičaitis, V. & Marozas, V. (2019). *Publikavimo etika: gairės*. Vilnius: Lietuvos universitetų rektorių konferencija.